TURQUA

Türkiye Kuvaterner Sempozyumu

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü

Kıtaların birleştiği yeri keşfet
İTÜ/AYBE
Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü
www.eies.itu.edu.tr

BİLDİRİ ÖZLERİ KİTABI
Abstracts Book

www.eies.itu.edu.tr/turqua

20-23 Ekim 2020

İstanbul

İTÜ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ 1773

DİPSİZGÖL NİVASYON SİRKİ

DİPSİZGOL NIVATION CIRQUE

Hüseyin Turoğlu[1], Ahmet Evren Erginal[2], Hülya Caner[3], Hakan Yiğitbaşıoğlu[4]

[1]İstanbul Üniversitesi, Coğrafya Bölümü,34452 İstanbul)
[2]Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, 17100 Çanakkale
[3]İstanbul Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Bölümü, 34452 İstanbul
[4]Ankara Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, 06100 Ankara
Email: turogluh@istanbul.edu.tr

ÖZET

Dipsizgöl; resmi izin ile 06 Kasım 2019 günü, bir heyet eşliğinde, define arama amaçlı olarak önce suyunun boşaltılması ve sonrasında tabanının 3m kadar kazılmasıyla yazılı ve görsel medya araçlarında Türkiye gündemine geldi. Doğal bir gölün, define bulma amaçlı olarak tahrip edilerek kaybedilmesi kamuoyunda da geniş ilgi ve tepki gördü. Bu durum; dikkat ve ilginin Dipsizgöl'ün kökeni ve önemine odaklanılmasına neden oldu. Dipsizgöl'ün kökeni ve önemi hakkında yapılan yanlış ve dikkatsiz açıklamalar, tam bir bilgi kirliliğinin yaşanmasına neden oldu. Bu sunum; Dipsizgöl'ün kökeni ve önemi hakkında yapılan jeomorfolojik araştırmalara ait ilk bulguların paylaşılmasını kapsamaktadır. Arazi çalışmasında Dipsizgöl çanağının boyutları, konum ölçümleri, çevre yamaç eğimleri, zemin özelliklerine ait anakaya, regolit örtü ve kazılıp yamaçtan aşağıya rastgele dökülen göltabanı sedimentlerinin incelemeleri ve örnek alımları yapılmıştır. Alınan örnekler, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Merkez Laboratuvarı'nda (ÇOBİLTUM) XRD ile analizi, İstanbul Üniversitesi'nde de polen ve spor kotrolü yapılmıştır. Dipsizgöl; periglasiyal koşulların kontrolünde regolit örtü üzerinde gelişen nivasyon sirk gölüdür. Geçmişe ait coğrafi ortam koşullarının verilerini saklıyor olması onu bilimsel anlamda önemli kılıyordu. Yapılan kazı ve tahribat nedeni ile bu özelliğini kaybetmiştir. Kazı sonrasında kurtarılan göl tabanı çökellerine yapılan XRD analiz sonuçlarına göre; bol miktarda (toplam %69.7) sodyumlu feldspat, kuvars ve yüksek miktardaki illit varlığı kurak koşulların göstergesi, magnezyumlu mikanın bolluğu zayıf, kurak pedojenik süreçlerin bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Polen analizinde çok sayıda spor tespit edilmiş olması örnek alınan alanın sulak bir alan olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca Chenopodiaceae poleninin çıkmış olması bize kuraklığı işaret etmektedir. Henüz tarihlendirme yapılmamıştır. Ayrıca analizleri yapılan örnekler, kazı sonrasında kurtarılmış göl tabanı çökellerine aittir. Laboratuvar analiz çalışmaları proksi verileri perspektifinde devam etmektedir. Yukarıda özetlenen bulgu ve değerlendirmeler, bu çalışmanın ilk çıktılarına aittir. Devam etmekte olan araştırmaların sonuçları; daha güvenilir ve detaylı yeni veriler ve onlara ait değerlendirmeler için imkan verecektir.

ABSTRACT

Dipsizgöl gained wide attention in Turkey on November 6, 2019. Firstly, the lake's water was drained to search for buried treasure with official permission and accompanied by a delegation. Then, the lake bottom was excavated up to 3 m deep using heavy equipment. The loss of a natural lake for treasure hunting caused widespread interest and reaction from the public. This stimulated us to focus on the origin and importance of Dipsizgöl. Inaccurate and carelessly worded statements made to the media about the origin and importance of Dipsizgöl led to inaccurate and misleading information. This presentation shares the first findings of geomorphological research on the origin and scientific importance of Dipsizgöl. In the field study, the dimensions of the Dipsizgöl basin, measurements of the location, slope degree of the lake bowl, bedrock features, regolith cover, and the excavated lake bottom sediment which was randomly poured down the slope were examined and sampled. The samples taken from the excavated lake bottom material were analyzed by XRD in Çanakkale Onsekiz Mart University's Central Laboratory (ÇOBİLTUM), and examination of the pollen and spores was carried out at Istanbul University. Dipsizgöl is a nivation cirque lake that developed on regolith cover under the control of periglacial conditions. The fact that it stores the

data of environmental conditions from the past makes it scientifically important. However, Dipsizgöl has lost this potential due to excavation and destruction. According to the XRD analysis results from the limited lake bottom sediments taken on the slope after the excavation, the presence of abundant (69.7% in total) sodium feldspar, quartz and a high amount of illite can be interpreted as an indicator of arid conditions, and the abundance of magnesium mica is an indicator of weak, arid pedogenic processes. The fact that many spores were detected in the pollen analysis shows that the sampled area is a wetland. Also, the presence of Chenopodiaceae pollen in the studied sample indicates drought. Dating has not been done yet. The analyzed samples are also handicapped by belonging to lake bottom sediments recovered after the excavation. Laboratory analysis continues in the perspective of proxy data. The findings and evaluations summarized above belong to the first outputs of this study. Results of the ongoing research will provide more reliable and detailed new data along with their evaluation.